

**VALTIP3 2020**

**ໂຄງການສົ່ງເສີມຄວາມທັນສະໄຫມຂອງອຸດສາ  
ຫະກຳບຸ່ງແຕ່ງໄມ້ຢູ່ ສປປ ລາວ ແລະ  
ອິດສະຕາລີ**

**ບົດສະຫຼຸບຫຍໍ້ #9**

**ທີ່ດິນສຳລັບສວນປູກໄມ້ຢາງພາລາ ໃນ ສປປ ລາວ**

ຢູ່ໃນ ສປປ ລາວ ມີສວນປູກໄມ້ຢາງພາລາ (*Hevea brasiliensis*) ທັງໝົດປະມານ 275,000 ເຮັກຕາ ສ່ວນໃຫຍ່ແມ່ນປູກເພື່ອຜະລິດຢາງ. ຜູ້ປູກສ່ວນໃຫຍ່ແມ່ນຂະໜາດນ້ອຍ, ປູກພາຍໃຕ້ການເຊັນສັນຍາລະຫວ່າງ ປະຊາຊົນ ແລະ ບໍລິສັດ, ແລະ ບໍລິສັດທີ່ຮັບສຳປະທານຈາກລັດ ພາຍໃຕ້ການເຊັນສັນຍາກັບລັດຖະບານ. ຜູ້ນຳກະທົບທາງລັດຖະບານກ່ຽວກັບການຈັດສັນທີ່ດິນ, ການສຳປະທານ ແລະ ການສັນຍາສຳລັບຢາງພາລາ ສົ່ງຜົນໃຫ້ລັດຖະບານມີຄຳສັ່ງຢຸດຕິການໃຫ້ສຳປະທານປ່າປູກຢາງພາລາຊົ່ວຄາວ ແລະ ເຮັດໃຫ້ທຸກໜ່ວຍງານມີການກວດກາການລົງທຶນຄືນ. ການຄົ້ນຄວ້າຄັ້ງນີ້ແມ່ນເພື່ອ ສຶກສາບັນຫາທີ່ດິນປ່າປູກຢາງພາລາ ເພື່ອຄວາມກະຈາງແຈ້ງເລື່ອງກ່ຽວກັບ ຕ່ອງໂສ້ມູນຄ່າຂອງຢາງພາລາ ລວມທັງການພັດທະນາ ຢາງພາລາທຳມະຊາດແບບຍືນຍົງ ແລະ ໄມ້ຢາງພາລາທີ່ຖືກຕ້ອງຕາມກົດໝາຍ.

**ຜົນໄດ້ຮັບຕົ້ນຕໍ**

- ເລີ່ມແຕ່ປີ 2007 ໄດ້ມີການສົ່ງໃຫ້ຢຸດຕິຊົ່ວຄາວການໃຫ້ເຊົ່າ ແລະ ການສຳປະທານທີ່ດິນລັດ ແຫ່ງໃໝ່ເພື່ອປູກຢາງພາລາ ແລະ ສຳລັບໂຄງການທີ່ດຳເນີນຢູ່ແມ່ນໃຫ້ມີການກວດກາຄືນ.
- ອີງຕາມເນື້ອທີ່ແລ້ວ ສາມາດເວົ້າໄດ້ວ່າ ສວນປູກໄມ້ຢາງພາລາແມ່ນມີເນື້ອທີ່ຫຼາຍທີ່ສຸດ ແຕ່ວ່າແຫຼ່ງຂໍ້ມູນຍັງບໍ່ທັນສົມບູນເທົ່າທີ່ຄວນ.
- ການຈັດສັນເນື້ອທີ່ດິນ, ເຈົ້າຂອງສວນປູກ ແລະ ຮູບແບບການລົງທຶນການປູກຢາງພາລາແມ່ນມີຄວາມຫຼາກຫຼາຍ.
- ຢູ່ພາກເໜືອຂອງ ສປປ ລາວ ມີຜູ້ປູກໄມ້ຢາງພາລາຂະໜາດນ້ອຍ, ມີທັງແບບເປັນເຈົ້າຂອງເອງ, ການສົ່ງເສີມ ຫຼື ດຳເນີນພາຍໃຕ້ສັນຍາກັບບໍລິສັດ. ໄມ້ຢາງພາລາ ອາດທົດແທນພືດຊະນິດອື່ນໆ ຫຼື ທີ່ດິນປ່າເລົ່າ, ແລະ ອາດຈະປູກໂດຍປະຊາຊົນ ເພື່ອຫວັງຈະນຳໃຊ້ສິດເພື່ອຈັບຈອງທີ່ດິນໄວ້. ນັກລົງທຶນປູກຢາງພາລາຂະໜາດ ນ້ອຍແມ່ນເປັນຜູ້ຮັບຜິດຊອບ ຕໍ່ການແຫ່ງຕົງຂອງຕະຫຼາດ ແລະ ການແຂ່ງຂັນການນຳໃຊ້ທີ່ດິນ ທຽບກັບການປູກພືດຊະນິດອື່ນ ຫຼື ເພື່ອການລ້ຽງສັດ.
- ຢູ່ພາກໃຕ້ຂອງປະເທດລາວ, ຂໍ້ຕົກລົງກ່ຽວກັບການ ສຳປະທານແມ່ນເປັນເລື່ອງປົກກະຕິ ເຊິ່ງດຽວກັບສະຖານະການທາງພາກເໜືອຂອງ ສປປ ລາວ ໂດຍພາຍໃຕ້ການສັນຍາກັບລາວກະສິກອນ ແລະ ການສຳປະທານ. ບໍລິສັດອາດຈະໄດ້ຮັບສຳປະທານທີ່ດິນຫຼາຍ 'ອີງຕາມໄບອະນຸມັດ' ແຕ່ໃນຕົວຈິງ ບາງຄັ້ງກໍ່ບໍ່ສາມາດຊອກຫາພື້ນທີ່ເໝາະໄດ້. ປະເພດຂອງທີ່ດິນທີ່ຊອກໄດ້ອາດລວມມີປ່າເຫຼົ້າ, ທີ່ດິນປ່າໄມ້ຊຸດໄຊມ, ທີ່ດິນຂອງບ້ານຫລື ອື່ນໆ. ບາງບໍລິສັດໄດ້ປູກຕົ້ນຢາງພາລາກ່ອນການອະນຸມັດຈາກການເຊັນສັນຍາສຳປະທານ ທີ່ດິນ.
- ວຽກງານໃນການຊອກຫາທີ່ດິນແມ່ນຖືກປ່ອຍໃຫ້ບັນດາບໍລິສັດທີ່ມີສັນຍາໂດຍອີງໃສ່ການສຳຫຼວດ; ບ່ອນທີ່ດິນບໍ່ເໝາະສົມໄດ້ຖືກຈັດສັນໃຫ້, ບາງຄັ້ງກໍ່ໃຫ້ເກີດການຂັດແຍ່ງກັບຊຸມຊົນທ້ອງຖິ່ນ, ຄວາມພະຍຸ້ງຍາມຂອງບໍລິສັດທີ່ຈະ "ທົດແທນ" ທີ່ດິນບໍ່ປະສົບຜົນສຳເລັດຕາມເປົ້າໝາຍ. ດ້ວຍເຫດນັ້ນ, ການປູກຕົ້ນໄມ້ ຈຳນວນໜຶ່ງບໍ່ໄດ້ຜົນ.
- ຍ້ອນຂໍ້ມູນຂອບເຂດແດນບໍ່ຈະແຈ້ງການປູກຕົ້ນຢາງພາລາໃນບາງຄັ້ງກໍ່ໄດ້ປູກແບບບໍ່ເໝາະສົມ ແລະ ຄັດກັບປະເພດປ່າໄມ້ຂອງລັດຕາມກົດໝາຍ.
- ຮູບແບບການປູກຕາມສັນຍາແມ່ນມີຄວາມຫຼາກຫຼາຍຮູບແບບ ເຊັ່ນວ່າ: ລະຫວ່າງບໍລິສັດ ແລະ ຜູ້ກ່ຽວຂ້ອງອື່ນໆ (ລາວກະສິກອນ, ບ້ານ, ການນຳລັດຖະບານທ້ອງຖິ່ນ, ລັດ, ອົງການຈັດຕັ້ງການທະຫານ) ແລະ ຂໍ້ກຳນົດຕ່າງໆ. ຂະບວນການຈັດສັນທີ່ດິນລະຫວ່າງລັດຖະບານກໍ່ມີຄວາມແຕກຕ່າງກັນໃນຕາມແຕ່ລະດັບ. ຍັງມີຄວາມບໍ່ສອດຄ່ອງໃນການປະຕິບັດຕາມກົດໝາຍ.
- ການປູກຢາງພາລາແມ່ນພົບເຫັນໃນເຂດທີ່ມີຄວາມໜາແໜ້ນສູງ ຈຶ່ງເຮັດໃຫ້ຂາດແຄນທີ່ດິນສຳລັບປະຊາຊົນທ້ອງຖິ່ນ, ເຊິ່ງກໍ່ໃຫ້ເກີດຂໍ້ຂັດແຍ່ງທີ່ດິນລະຫວ່າງບ້ານ ແລະ ກັບບໍລິສັດ. ກົງກັນຂ້າມ, ຄວາມເຂັ້ມຂຸ້ນຂອງການປູກຢາງພາລາເຮັດໃຫ້ເກີດຜົນປະໂຫຍດລວມທັງການຄ້າທີ່ມີການແຂ່ງຂັນກັນຫຼາຍ.
- ການປູກຢາງພາລາໄດ້ຖືກເບິ່ງຂ້າມໃນລະບຽບການ ສຳລັບການປູກຕົ້ນໄມ້ເພາະວ່າມັນໄດ້ຖືກເບິ່ງວ່າເປັນພືດກະສິກຳ, ແລະ ປ່າປູກສ່ວນໃຫຍ່ບໍ່ປະຕິບັດຕາມກົດລະບຽບທີ່ດິນຫຼືປ່າໄມ້ທີ່ມີຢູ່. ສິດຕິກຳທີ່ດິນທີ່ບໍ່ຈະແຈ້ງສ້າງບັນຫາໃຫ້ແກ່ນິຕິກຳ ດ້ານຢາງ ແລະ ໄມ້ຢາງພາລາແບບຍືນຍົງ.



Australian Government  
Australian Centre for  
International Agricultural Research

**Australian  
Aid**



FOREST  
TRENDS



NICFI

Norway's  
International Climate  
and Forest Initiative

## ຂໍສະເໜີແນະ

- ລັດຖະບານຮ່ວມກັບອຸດສາຫະກຳ ຄວນຕັດສິນໃຈໂດຍໄວຖ້າຫາກຕ້ອງການໃຫ້ຂະແໜງຢາງພາລາມີປະສິດຕິພາບສູງ, ອື່ນໆ, ຍາວນານ ແລະ ມີປະໂຫຍດຕໍ່ທ້ອງຖິ່ນ ແລະ ພັດທະນານະໂຍບາຍທີ່ຖືກຕ້ອງເພື່ອສະໜັບສະໜູນ ສິ່ງດັ່ງກ່າວ.
- ເພື່ອເຮັດໃຫ້ສິ່ງດັ່ງກ່າວ, ການທົບທວນຄືນການສຳປະທານຢາງພາລາ ແລະ ສັນຍາຄວນຈະເລັ່ງລັດ, ມີການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດທີ່ຈະແຈ້ງຕໍ່ກັບນັກວິທິນ ແລະ ອຳນາດການປົກຄອງລັດໃນການແກ້ໄຂບັນຫາທີ່ຍັງຄ້າງຄາ, ຖັດມາແມ່ນການແກ້ໄຂຂອດການຢຸດຕິຊົ່ວຄາວ.
- ຂັ້ນຕອນການຈັດສັນທີ່ດິນ ສຳລັບການວິທິນໃໝ່ ຈຳເປັນຕ້ອງໄດ້ກຳນົດ ແລະ ບັງຄັບໃຊ້.
- ຄູ່ມືແນະນຳຮູບແບບການປູກແບບສັນຍາ, ລວມທັງຂັ້ນຕອນ ສຳລັບການແກ້ໄຂຂໍ້ຂັດແຍ່ງ ແລະ ການໄກ່ແກ່ຍ ຈຳເປັນຕ້ອງໄດ້ຮັບການພັດທະນາ ແລະ ສື່ສານໃຫ້ທຸກຝ່າຍ.
- ຕ້ອງມີກົດລະບຽບທີ່ຈະແຈ້ງກ່ຽວກັບຜູ້ທີ່ເປັນເຈົ້າຂອງທີ່ດິນ ແລະ ຕົ້ນໄມ້ຫຼັງຈາກສັນຍາ ແລະ ສຳປະທານສິນສຸດລົງ.
- ຕົງອນໄຂໃນການກຳນົດ ແລະ ຮັບຮູ້ສິດນຳໃຊ້ທີ່ດິນຂອງຄົວເຮືອນ, ປະເພນີແລະ ລວມໝູ່ ໃນການເຮັດສຳປະທານທີ່ດິນຕ້ອງໄດ້ຮັບການຊີ້ແຈງ.
- ຄວນມີຕົງອນໄຂທີ່ມີເປົ້າໝາຍເໝາະສົມ ແລະ ຈະແຈ້ງກ່ຽວກັບມາດຕະຖານດ້ານສິ່ງແວດລ້ອມ ແລະ ສັງຄົມ ສຳລັບທີ່ດິນສວນຢາງພາລາ ແລະ ສວນປູກໃນໄລຍະຊ່ວງດຳເນີນການ ແລະ ຫຼັງສັນຍາ ແລະ ສຳປະທານ
- ນະໂຍບາຍ ແລະ ລະບຽບການປູກໄມ້ຕ້ອງໄດ້ຜິຈາລະນາຫລາຍທາງເລືອກ ສຳລັບຊາວກະສິກອນເພື່ອສະແດງ ສິດນຳໃຊ້ທີ່ດິນຂອງເຂົາເຈົ້າ ແລະ ຂຶ້ນທະບຽນປ່າປູກຢາງພາລາຂອງພວກເຂົາ



## ວິທີການຄົ້ນຄວ້າ

ວິທີການສຶກສາລະບົບຕ່ອງໂສ້ມູນຄ່າໄດ້ຖືກນຳໃຊ້ເພື່ອຄົ້ນຄວ້າຂະແໜງຢາງພາລາໃນ ສປປ ລາວ ແລະ ການເຊື່ອມຕໍ່ກັບບັນດາປະເທດນັກວິທິນ - ຕົ້ນຕໍແມ່ນຈີນ ແລະ ຫວຽດນາມ. ການສຳພາດໄດ້ດຳເນີນການກັບພາກສ່ວນລັດຖະບານ, ນັກວິທິນ, ຜູ້ປຸງແຕ່ງ ແລະ ຜູ້ປູກຢາງພາລາ, ຢູ່ບັນດາແຂວງໃນພາກ ເໜືອ ແລະ ພາກໃຕ້ຂອງລາວ. ຄຳຖາມແມ່ນເນັ້ນ ໃສ່ຄວາມເຂົ້າໃຈກ່ຽວກັບທີ່ດິນ ແລະ ການເປັນເຈົ້າຂອງສວນປູກ, ຮູບແບບການວິທິນ, ຢາງພາລາ ແລະ ຂອບເຂດທີ່ໄມ້ຢາງພາລາປະກອບເຂົ້າໃນຂະບວນການຕັດສິນໃຈກ່ຽວກັບການວິທິນ ແລະ ປູກຢາງພາລາ.

ຜູ້ຂຽນ: H. Smith, J. Lu and P.X To

ຕິດຕໍ່: ປອ ຄຳຕານ ພອນທິບ (khamtanfof@gmail.com); ລາຍລະອຽດເພີ່ມເຕີມ: <http://laoplantation.org/> August 2020

## VALTIP3 2020

## ບົດສະຫຼຸບຫຍໍ້ #9

# Advancing Enhanced Wood Manufacturing Industries in Lao PDR and Australia

## LAND FOR RUBBER PLANTATIONS IN LAOS

There are around 275,000 ha of planted rubber trees (*Hevea brasiliensis*) in Laos, primarily grown for producing latex. Rubber is planted by smallholders, under contracts between farmers and companies, and in company concessions on State land under agreement with the Government. There have been concerns about land allocation, concessions and contracts for rubber, resulting in moratoria and a sector-wide review of investments. This study explored the issue of land for rubber to understand implications for rubber value chains including the development of sustainable natural rubber and legal rubberwood.

### Key Findings

- There have been moratoria on new rubber leases and concessions on State lands since 2007 and existing projects are being reviewed.
- Rubber is the largest tree plantation type in Laos by area, but information about it is incomplete.
- Land allocation, plantation ownership and investment models for rubber are diverse.
- In Northern Laos smallholders have planted rubber, either on their own, with support or under contracts with companies. Rubber may replace other crops, or fallow swidden land, and may also be planted by farmers to 'book' or claim rights over land. Smallholder rubber investors are responsive to market fluctuations and competition over land for other crops or for grazing.
- In Southern Laos, concession agreements are common whereas both contract farming and concessions have been established in Northern Laos. Companies may be granted large areas of land 'on paper' but are sometimes unable to source an equivalent suitable area on the ground. The types of land granted include fallow swidden, degraded forestland, and village land. Some companies planted rubber trees before their land concession contracts were signed.
- The task of finding land has often been left to companies with contracts based on their surveys; where unsuitable land has been allocated, sometimes resulting in conflict with local communities, attempts by companies to 'exchange' the land have been unsuccessful. As a result, some plantations have failed.
- Due to lack of clear land boundaries rubber plantations have at times been inappropriately established within legal state forest categories.
- Contract farming arrangements are diverse; made between companies and many different actors (farmers, villages, local government leaders, the state, military organisations) and terms vary. There are discrepancies in the land allocation process between different levels of government and among different agencies at the same level. There are inconsistencies in legal compliance and enforcement.
- Where rubber plantations occur in high density in the landscape there can be land shortages for local people, resulting in land conflict between villages and with companies. Conversely, concentrations of rubber plantings bring benefits including more competitive trade.
- Rubber plantations have been overlooked in regulations for tree plantations because they have been viewed as an agriculture crop, and most plantations do not comply with the existing land or forest regulations. Unclear land rights create problems for sustainable natural rubber and rubberwood legality.



## Recommendations

- The Government, together with industry should decide quickly if they wish to have a high-performing, sustainable, long term and locally beneficial rubber sector and develop the right policies to support this.
- To enable this, the review of rubber concessions and contracts should be expedited, producing clear actions for investors and government authorities to resolve outstanding issues and guidance for future investments. Only then should the moratorium be lifted.
- Land allocation procedures for new investments need to be set and enforced.
- Contract farming guidelines, including processes for dispute resolution and mediation need to be developed and communicated to all parties.
- There needs to be clear rules regarding who owns the land and trees after contracts and concessions end.
- Requirements to identify and recognise household, customary and collective land use rights in the making of land concessions must be clarified.
- Appropriate and clear requirements on the environmental and social standards for rubber plantations and plantation land during and after contracts and concession are needed.
- Plantation policies and regulations need to consider a range of options for farmers to demonstrate their land use rights and to register their rubber plantations.



## Research Approach

A value-chain approach was utilised to explore the rubber sector in Laos and its connections to investor countries - primarily China and Vietnam. Interviews were conducted with key informants including government, investors, processors and rubber growers, in provinces in Northern and Southern Laos. Questions focussed on understanding land and plantation ownership, investment models, rubber and the extent to which rubberwood was included in decision-making about investing in and growing rubber.